

**ŠIŪLĖNŲ
KAIMO BIBLIOTEKA**

**KINIŪNŲ
KAIMO ISTORIJA**

PARENGĖ: M. BUKAUSKIENĖ

1999

O mielas kaime Kiniūnai,
Jūs manoji viltis.
Aš jus taip pamylėjau,
Kad išskirs tik mirtis.

Pirmą tikrąją meilę
Sutikau šiam kely,
Kai jaunystė žydėjo
Ir linksma, ir graži.

Laikas greitai nubėgo
Tolimon praeitin.
Rugiapjūtės gelsvumas
Jau alsuoja širdy.

O Kiniūnai, Kiniūnai,
Jūs manoji lemtis.
Aš jus taip pamylėjau,
Kad išskirs mus tik mirtis.

Paulina Cicėnienė, gim. 1940 m.
Kiniūnų kaimo gyventoja

Bendroji geografinė istorinė charakteristika

Kiniūnų kaimo pavadinimo kilmės atsekti nepavyko. Pasak šio kaimo gyventojų Bevainio Edvardo, gim. 1923 m., jo prosenelis pasakojo, jog to prosenelio prosenelis, kilęs iš Meironių kaimo, priklausė kažkokiai žymiai grafų giminei. Jie gyveno Latvijoje. Už kažkokių nusikaltimų jis buvo deportuotas iš Latvijos ir turėjo apsigyventi negyvenamoje, miškais apaugusioje vietoje. Jie pradėjo kirsti mišką. Pasistatė namus, kirto mišką, kurį pavertė dirbama žeme ir likusį savo gyvenimą pragyveno šioje vietovėje, kur, manoma, ir buvo Kiniūnų kaimo gyvenvietės įsikūrimo pradžia.

Kiniūnų kaimo pavadinimas, kiek atsimena vietiniai žmonės, visada buvo toks pats, nesikeitė.

Kiniūnų kaimas priklausė ir dabartiniu metu priklauso Paringio parapijai. Kaime jokių dvarų nebuvo. Aplinkiniai kaimai yra: Kazakavas, Urveliai, Pempiškė, Vosiliškė, Sliesoriškė, Jociūnai. Artimiausi miesteliai yra: Mielagėnai (važiuojant tiesiausiu keliu) - 7 km., Paringys - 3 km., Daugėliškis - 10 km., Šiulėnai - 4 km. Aplinkinius kelius jungia vietinės reikšmės keliukai, o su Mielagėnų, Paringio, Daugėlišio gyvenvietėmis rajoninės reikšmės kelias Ignalina - Mielagėnai per Paringį.

Kaimo teritorijoje ir aplink kaimą jokių ežerų, upių, upelių nėra. Iki artimiausių miškų yra 2 - 3 km. atstumas. Iki numelioruojant pelkes, prie kaimo buvo raistas, kurį visi vadino Kiniūnų raistu. Jame buvo gausu uogų, augdavo ir grybai: paberžiai, ūmėdės. Iš uogų augdavo: bruknės, spanguolės, vaivorai (vietinių gyventojų vadinamos girtuoklėmis, kurių ypač būdavo gausu). Spanguolių vaikai prisirinkdavo net ir pavasarį, išėjus pirmam pašalui.

Kiniūnų kaimo gyventojams priklausė apie 20 valakų žemės, t. y. apie 400 ha. Atskiri laukai, pievos, kemsynės turėjo savo pavadinimus. Didžiausia pieva, kuri buvo nuo Kiniūnų kaimo link Trapikiškės kaimo, vadinosi Didžioji pieva. Kur dabartiniu metu gyvena Cicėnas Vaclovas, yra Paversmis. Čia yra šaltinis, kuris niekad neišdžiūsta. Didžiausių sausrų metu visi kaimo gyventojai iš jo veždavosi vandenį. Pietų link tarp Kiniūnų ir Vosiliškės kaimų buvo Tuiniškių bala, nes čia augo daug šalteکشnio krūmų, kuriais vietiniai gyventojai apsitverdavo darželius, daržus. Jociūnų link buvo Kemsynė, kur augdavo pelkių žolė, maži krūmai. Prie jos buvo Kereliškė, kur irgi kerojo maži krūmai. Paalkslynė, kur augdavo jau didesni medžiai alksniai. Daug laukų, pievų vadinama buvo pagal arčiausiai gyvenusių žmonių vardais ar pavardėmis. Tai Gaidelių balelė, Šakių duobė, Lauros (nuo Laurynėno pavardės) balelė, Pamaurė (gyveno žydas Maura). Savus vardus turėjo ir šuliniai. Tai Mergšulinys, prie buvusios Tunkio Aleksandro sodybos. Pasakojama, kad vieniša mergina, pagimdžiusi nesantuokinį vaiką, jį paskandino šiame šulinyje, todėl naktimis buvo girdėti kaip verkia vaikas. Panaši

legenda pasakojama ir apie Vaikynę, buvusią prie Bevainio Edvardo ir Gaidelio Petro sodybų. Čia buvo rastas pamestas negyvas vaikas, kuris irgi kasnakt vidurnaktį verkia. Krištapo Cicėno laukas buvo vadinamas Giralaukiu, nes jo lauko ribos buvo pažymėtos girnų akmenimis (jis turėjo vėjinį malūną). Tarp Kiniūnų ir Sliesoriškės buvo Ažudeksnis, nes čia yra pelkėta vietovė ir jina kažkada degusi ir nuo to pradėta vadinti Ažudeksniu.

Kiniūnų kaimo gyventojų tarpe ypač buvo populiarios Mačkinių, Gaidelių, Cicėnų pavardės. Jas turėjo vos ne kas trečias kaimo gyventojas. Populiarios buvo ir pravardės. Pvz.: Mačkiniai Juozapas ir Bernardas buvo vadinami Oneliukais (jų mama buvo Ona), Laurinėnas Julius vadinosi Raišoku, nes jo tėvas buvo raišas, Žižmaras Justinas - Karaliuku (jo tėvas vadinosi Karoliu), Gaidelis Martynas - Šakiu, nes jo senelio rankos du viduriniai pirštai buvo sulipę, o kiti išplėsti į šalis ir ranka atrodė lyg šakės. Prosu vadino Rastenį Antaną, nes jis buvo pilno veido, raudonas. Sinkevičių Juozą vadino Gudu, nes jis čia atsikėlė gyventi nuo Adutiškio, nuo Gudijos. Žižmaras buvo vadinamas Pipiriuku, nes buvo mažas, bet gana griežtas. Kandravičių Krištapą vadino Liušiu - tai kažkuo susiję su milo vėlimu, velenais.

Kiniūnų kaimo gyventojai savo tarme skiriasi nuo Mielagėnų ir Tverečiaus pusės kaimų tarmės. Kiniūnuose ypač nepaisoma raidės ė. Čia vietoj jos visada tariama raidė e. Pvz.: karvyde, kiaulide, dede, pele ir t. t. Jei aplinkiniuose kaimuose yra ciksima, tai Kiniūnuose tai daroma žymiai mažiau. Čia sakoma katilelis, ne kacilelis, dvylika, o ne dzvylika, tačiau daug vartoja žodžių, kilusių iš kitų kalbų, kaip viedras - kibiras, lopeta - kastuvas, drapokas - kultivatorius, dungtis - stogas, abrūsas - rankšluostis.

Kiniūniškiai, ypač vyrai, išsiskiria savo temperamentu. Jie greit "užsidega", todėl šokiuose, kur būdavo kiniūniškiai, dažnai kildavo muštynės. Juos aplinkiniai vadindavo "peiliukiniais". Dar vienas Kiniūnų kavalierių bruožas tas, kad jie visi dažniausiai būdavo geri šokėjai. Kur tik jie nueidavo, ten panos kibdavo prie jų kaip smala. Tas irgi turėdavo įtakos muštynėms su kitų kaimų jaunimu. Dar ir dabar aplinkiniuose kaimuose vartojamos polkos pavadinimas "Kiniūnska polka", t. y. labai smagus šokis. Šiapus kaimo gyventojai tarpusavyje sugyveno taikiai. Būdavo kartu ir bėdoje, ir džiaugsme.

Kiniūnų kaimo gyventojai savo kaime kapinių neturi. Maždaug iki 1950 metų visi kaimo gyventojai laidojosi Juodeliškės kaime, kurios nuo kaimo yra 7 kilometrų atstumu. Po 1950 metų, apie 1955 - 1960 metus, dauguma gyventojų pradėjo laidotis Paringio kapinėse, kur dabar dažniausiai visi laidojasi, išskyrus senus žmones, kurie vis dar pageidauja būti palaidoti prie savo artimųjų Juodeliškės kapinėse.

Kaimas XIX amžiaus pabaigoje - XX amžiaus pradžioje

Apie Kiniūnų kaimo gyvenimą XIX amžiaus pabaigoje, 1863 m. sukilimą ir seniausia kaimo gyventoją E. Kalzanauskienę nieko neatsimena. Kad per kaimą pražygiavo Napoleono kariuomenė rodo tai, kad žmonės XX amžiaus pradžioje rasdavo geležinių šalmų, šovinių. Iš šalmų darydavo šiečkarnias (žolei pjauti mašinoms peilius), o iš šovinių darydavo spingsules.

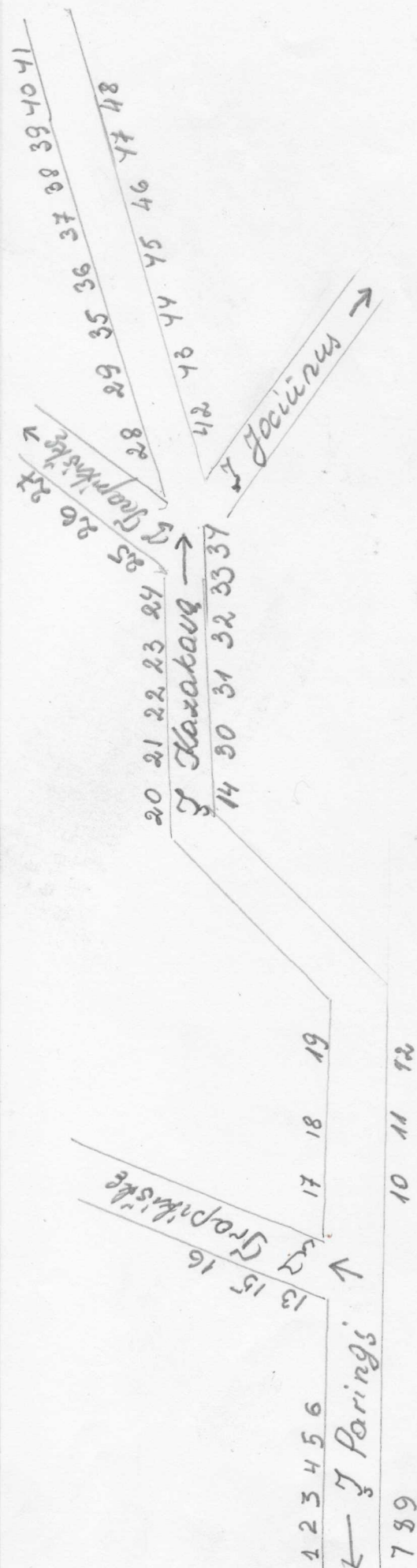
Šio amžiaus pirmoje pusėje Kiniūnų kaime kitų tautybių žmonių negyveno, išskyrus žydą Maurą, kuris gyveno Kiniūnuose netoli nuo Jociūnų kaimo ir turėjo karčemą, kurioje turgaus dienomis gausiai lankydavosi žmonės, važiuojantys į Mielagėnų bei Adutiškio turgus. Spaudos draudimo metu kaime knygų, išskyrus maldaknyges ir elementorius, niekas nenešiojo. Maldaknyges, grifo lenteles nešiojo moteris vardu Rozalija, kuri jas pardavinėjo prisidengdama kitomis prekėmis.

Po pirmojo pasaulinio karo kaime labai daug žmonių mirė nuo tifo. Nuo tifo mirė ir Elenos Kalzanauskienės motina, sesuo. Beveik kiekvieną šeimą palietė šios ligos rykštė.

Iš Kiniūnų kaimo, kiek atsimena E. Kalzanauskienė, Didžiojo Spalio Socialistinėje revoliucijoje dalyvavo du žmonės: tai Žižmoras Povilas ir Cicėnas Julius. Jie grįžo po revoliucijos į namus ir abu žuvo karo metu. P. Žižmorą rado negyvą Šiaudiniuose, negyvenamo namo rūsyje, nušautą miškinį. Cicėnas Julius buvo svainio nušautas prie namų. Ir tik jį nušovus buvo rasti dokumentai, patvirtinantieji, kad jie dalyvavo revoliucijoje. Pagal seniausios kaimo gyventojos Elenos Kalzanauskienės pasakojimus, prieš išsikeliant į vienkiemius, t. y. apie 1937 metus, kaime buvo 48 sodybos. Jos buvo išsidėsčiusios kreive, todėl tvėrėnais važiuodami į garsius Paringio "Dešimtosios" atlaidus, šį kaimą vadino "Kreivąja uličia". 1937 metais, prasidėjus masiškam išsikėlimui į vienkiemius, kaime liko apie 20 sodybų. Likusios išsibarstė po vienkiemius. 1939 metų gruodžio 31 d. pagal agrarinėje tarnyboje rastus dokumentus Kiniūnuose buvo 67 gaspadoriai. Didelę įtaką Kiniūnų kaimo sumažėjimui turėjo ir melioracija. Visos vienkiemiuose buvusios sodybose išnyko. Jų gyventojai nusipirko gyvenamuosius namus kitose centrinėse gyvenvietėse, senesni išvažiavo pas vaikus į miestus. Ir tik vienas Mačkinis Kristapas pasistatė namus centrinėje "Pergalės" kolūkio gyvenvietėje, Šiulėnuose.

Iki išsikeliant į vienkiemius, kaime žemė buvo padalinta "šniūrais"(rėžiais). Žmogus, kuris turėjo daugiau žemės, nejautė šio padalijimo blogųjų pusių, tačiau tie, kurie turėjo vos po 1 - 2 ha žemės, tiesiog negalėdavo net galvijo tinkamai prisirišti, kad jo gyvulys nesiectų kito kaimyno žemės. Kaip pasakoja Laurynėnienė Janina, Trapikas Juozas, norėdamas prisirišti karvę savo "šniūre", turėjo prikalti du kuolus, tarp jų ištempti vielą ir ja slankiojančią grandinę, kurios ilgis ~ 2 m. Taip karvė ėsdavo savo ganykloje, nesiekdama kitos

TAIP BUVO IŠDĖSTYTI NAMAI KINIŪNŲ KAIME 1937 metais

1. Trapikas Mykolas
2. Pakalkienė Veronika
3. Kandravičius Krištapas
4. Paulavičius Feliksas
5. Jarmuška Mykolas
6. Cicėnas Krištapa s
7. Pilypas Feliksas
8. Mačkinis Bernardas
9. Gaidelis Juozas
10. Cicėnas Antanas
11. Gaidelis Martynas
12. Laurinėnas Kostas
13. Žižmaras Justinas
14. Kalzanauskas Vytautas
15. Kalzanauskas Viktoras
16. Mačkinis Juozas
17. Šiaudinis Leonas
18. Žižmaras Antanas
19. Šiaudinis Mykolas
20. Žižmaras Povilas
21. Laurinėnas Jonas
22. Kalzanauskas Gabrys
23. Rudokas Alfonsas
24. Mačkinis Krištapas Jono
25. Mačkinis Karolis
26. Mačkinis Krištapas
27. Mačkinis Juozas
28. Mačkinis Ba lys
29. Žižmaras Krištapas
30. Alėjūnas Gabrys
31. Golubickas Jokymas
32. Golubickas Motiejus
33. Golubickas Kazys
34. Pilypas Juozas
35. Trapikas Juozas
36. Cicėnas Julius
37. Cicėnas Motiejus
38. Mačkinis Kazys
39. Mačkinis Krištapas
40. Gaidelis Petras
41. Laurinėnas Kazys
42. Gaidelis Nikodemas
43. Mačkinis Kazimieras
44. Mačkinis Antanas
45. Mačkinis Adomas
46. Gaidelis Mykolas
47. Bevainis Jonas
48. Bevainis Viktoras

ganyklos. Daugiausia žemės turėjo Žižmarai (Kalzanauskienės Elenos tėvai) - 16 ha, Cicėnas Antanas - 10 ha, Cicėnas Motiejus - 12 ha, Kondratavičius Krištapas - 15 ha. Šie jau skaitėsi "pusvalakiniai" ir dauguma turėjo savo kuliamašias, su kuriomis išsikuldavo ne tik savo, bet ir kaimynų javus. Ypač buvo paplitusios talkos dorojant derlių.

Kiniūnų kaimas anksčiau buvo gana gausiai apželdintas. Prie kiekvienos sodybos buvo grupės senų medžių. Dažniausiai augo klevai, liepos, karklai. Prie dabartiniu metu gyvenančios Šimkuvienės Bronės sodybos auga du ąžuolai. Likusias sodybas puošia klevai, liepos. Kiekvienas kaimo gyventojas stengėsi, kad prie namų būtų kuo didesnių medžių, nes jie aiškina, kad dideli medžiai apsaugo nuo griaustinio, žaibo iškrovos. Iš tikrųjų, į Laurynėno Balio sodyboje augusį beržą, kol dar buvo tas medis, vos ne kiekvienais metais trenkdavo perkūnas.

Kol gyventojai nebuvo išsikėlę į vienkiemius, beveik prie kiekvienos sodybos buvo po kelis vaismedžius, dažniausiai obelys, vyšnios. Didžiausius sodus turėjo Alėjūnas Feliksas, Cicėnas Krištapas, vėliau – Mačkinis Juozapas, Šiaudinienė Monika. Jei anksčiau, t. y. kol visas kaimas buvo gyvenvietėje, visos pakelės buvo apsodintos vyšniomis. Išsikėlus iš gyvenvietės, likusios vyšnios paseno, iššalo. Ir tik prie buvusios Paulavičiaus Felikso, Br. Šimkuvienės sodybų pakelėse dar yra išlikę vyšnių.

Kaimas Lietuvos Respublikos metais

Susikūrus Lietuvos Respublikai, kaime didelių pasikeitimų iškart labai nesijautė. Kadangi aplink kaimą ir kaime jokių dvarų nebuvo, tai nebuvo ir žemės dalybų. Didžiausias sujudimas buvo jau ketvirtame šio amžiaus dešimtmetyje apie 1936 metus, kai prasidėjo masiškas kėlimasis į vienkiemius. Kaime liko apie 35% šeimų. Išsikėlus į vienkiemius pirmiausia buvo statomi ūkiniai pastatai: tvartai, klojimai, svirnai, ir tik paskiau gyvenamieji namai. Nei šiame, nei aplinkiniuose kaimuose nebuvo organizuojama žemės ūkio mokyklų, Žiemos ūkininkų, namų ūkio kursų. Tik savanoris Cicėnas Antanas organizuodavo vietiniams gyventojams norimos technikos (daugiausia kuliamuju), mineralinių trąšų atvežimą. Kaip ir kur jis jas užsakydavo nežino, bet jo pagalba kuliamašias įsigijo Paulavičius Feliksas, Kondratavičius Krištapas.

Kiniūnų kaime, priešingai nei kituose kaimuose, kaip pasakoja Kiniūnuose gyvenantis ir pradinę mokyklą 1927 metais pradėjęs lankyti Boleslovas Laurinėnas, buvo lenkiška pradinė mokykla. Ta mokykla iš pradžių buvo Gaidelio Jono, Trapiko Mykolo namuose. Čia mokytojavo sulenkėjęs lietuvis iš Ropiškės kaimo Raginis.

Mokytojas Ropė mokytojavo Kiniūnuose
1942 - 1943 metais

Jei pas Trapiką buvo tik pradinė mokykla, tai pas Gaidelį jau 5 klasių. Joje mokytojavo ir daugiau mokytojų, tai Bukauskas Vladislavas, Jermalojus. Laurynėnas Boleslovas ir Bievainis Edvardas pasakodami mini mokytoją Kunigundą, kurios pavardės neatsimena, bet ji buvo labai griežta, net pertraukų metu tarpusavyje drausdavo kalbėti lietuvių kalba. Per savaitę tik viena pamoka buvo lietuvių kalbos. Mokyklos patalpos buvo perkeltos į didesnius namus turinčias sodybas, pas Cicėną Motiejų, Bevainį Petrą. Čia mokytojavo mokytojas iš Vosiulių Čeikauskas. Šioje mokykloje iš išlikusių dienynų matyti, kad mokėsi ne tik Kiniūnų kaimo vaikai, bet ir aplinkinių: Jurkiškės, Trapikiškės, Kazakavo, Vosiliškės, Žiliniškės, net Paringio kaimo. Anksčiau paminėtų vyrų pasakojimu, mokyklose mokėsi vienu metu iki 100 vaikų.

Lietuviškos mokyklos Kiniūnuose pradėjo kurtis dar prieš karą. Pirmoji lietuviška mokykla buvo pas Bievainį Petrą. Čia 1940 metais mokytojavo Motiejus Girdziušas iš Paliesiaus. 1942 - 1943 metais mokytojavo Ropė, kuris pasitraukė su vokiečiais ir žuvo. Iki 1959 metų Kiniūnuose buvo septynmetė mokykla. Mokykla buvo Alėjūno Felikso, Bevainio Petro, Cicėno Motiejaus namuose. Nuo 1959 m. iki 1962 m. pradinukai mokėsi Žižmaro Albino namuose. 1962 metais, panaikinus "R. partizano" kolūkį, į kontoros patalpas jau buvo perkelta Kiniūnų pradinė mokykla. Čia vaikai mokėsi iki 1966 metų, kuomet buvo panaikinta Kiniūnų pradinė mokykla. Po to Kiniūnų vaikai lankė Šiulėnų ar Paringio aštuonmetes mokyklas.

1933-1934 mty diemyno maton' kad makyklyz banki chazynis aplinkine kaimu vartai, & Miesiac SIERPIE

[illegible]

Šiame name buvo "Raudonojo Partizano" kolūkio kontora ir paskutinė pradinė mokykla Kiniūnuose. Dabar čia gyvena Paulina Cicėnienė

Kazimieriečių draugijos Kiniūnuose nebuvo, bet keli kaimo gyventojai (vienas iš jų Jonas Bievainis) priklausė šiai draugijai. Draugijos tikslas buvo kultūrinio lygio kėlimas kaime. Vietos mokytojų padedamas kaimo jaunimas organizuodavo vakarėlius su vaidinimais. Iš pradžių tokie vakarėliai su vaidinimais buvo organizuojami klotimuose. E. Kalzanauskienė prisimena, kad pirmą vaidinimą ji mačiusi Kalzanausko Vytauto klotime. Jį su kaimo jaunimu pastatė mokytojas Čaikauskas. Šie vaidinimai buvo mielai lankomi ne tik Kiniūnų kaimo žmonių, bet ir aplinkinių kaimų gyventojų.

Į vaidinimus reikėjo pirkti bilietus. Buvo surenkama nemažai pinigų, o kur tie pinigai buvo panaudojami, ji nežino. Vaidinimai dažniausiai buvo ruošiami vasarą ir metinių švenčių progomis. Šventinėmis dienomis, taip pat prieš gegužines bei birželines pamaldas, kurios būdavo ruošiamos vienoje iš kaimo sodybų (dažniausiai pas Bievainienę Domicėlę, Pilypą Jokymą, Golubickienę Izabelę), jaunimas susirinkdavo, susėdavo verandose (gonkelėse) arba ant pievų ir dainuodavo liaudies dainas. Jaunimui pritardavo ir vyresnio amžiaus žmonės, atėję į šias pamaldas.

Iš Kiniūnų kaimo tuo laiku nemaža jaunimo važiuodavo užsidirbti į Ameriką, Prancūziją. O merginos - į Latviją. Į Ameriką buvo išvažiavę Motiejus ir Mykolas Kalzanauskai, Krištapas Mačkinis. Pirmieji du į Lietuvą negrįžo, mirė Amerikoje. K. Mačkinis grįžo užsidirbęs pinigų ir už juos nusipirko žemės. Cicėnas Motiejus buvo išvažiavęs į Prancūziją. Grįžo užsidirbęs nemažai pinigų, kuriuos irgi investavo į žemės ūkį.

Broliai Motiejus ir Mykolas Kalzanauskai
1913 m. Prancūzijoje

Tais laikais laikraštis kaime buvo prabanga. Kiek atsimena B. Laurinėnas, tuo laiku ėjo bene du laikraščiai: „Vilniaus žodis“ - komunistinės pakraipos, „Vilniaus rytojus“ - katalikiškosios pakraipos. Jis pasakoja, kad jie buvo Mielagėnų pašte užsirašę „Vilniaus žodį“. Ten laikraštis buvo dedamas į specialiai užpirtą stalčių. Jis eidavo 1 kartą per savaitę. Dar B. Laurinėnas pasakoja tokį atsitikimą jo gyvenime. Viename iš „Vilniaus žodžio“ numerių buvo kritikuojamas Paringio parapijos kunigas Zaremba, kuris buvo mėgėjas išgerti. Atvažiavęs kalėdoti pas juo kunigas pamatė vieną iš šio laikraščio numerių ir baisiai supykęs liepė tą numerį suieškoti ir suplėšyti, tačiau jis to numerio nerado, nes buvo paskolinęs draugui paskaityti. Kunigas išvažiavo baisiai supykęs. E. Bevainis prisimena tuo laiku pardavinėjamą humoristinį leidinį - „Pupų dėdė“. Kadangi laikraštis tuo laiku buvo prabanga kaime ir jį gaudavo vienas kitas gyventojas.

Kaimas po 1940 -ųjų metų

Kaimo gyventojai, išsikėlę į vienkiemius po truputį pradėjo tvarkytis, atgauti jėgas, stiprinti savo ūkius. Todėl aišku, kad 1940 - ūjų įvykiai buvo vertinami ne itin palankiai. Tačiau Kiniūnuose, kaip niekur kituose kaimuose, buvo nemaža prijauniančių Lietuvos Komunistų partijai, komjaunimui. Jau tuo laiku šiai partijai priklausė Ignotas Cicėnas, Žižmaras Povilas, Stanislovas Šiaudinis. Komjaunimo organizacijai priklausė Helena ir Valerija Kalzanauskaitės. Helena Kalzanauskaitė vienu metu dirbo komjaunimo organizacijos sekretore. Priėmus Lietuvą į TSRS sudėtį didelių pokyčių

nesijautė. 1941 metų deportacija kaimo gyventojų nepalietė. Nebuvo išvežtas nė vienas kaimo gyventojas.

Apie karą buvo sužinota jau pirmosiomis dienomis. Karo metu dažniausiai visi dirbo savo ūkiuose. Tik šaukiamojo amžiaus vaikinai ne vienodai reagavo į vykstančių įvykių eigą. Vieni pasitraukė į miškus, kad nereikėtų tarnauti sovietinėje armijoje, kiti buvo pašaukti kariauti. Į miškus pasitraukė Laurynėnas Juozas, Tunkys Aleksandras, Boleslovas Laurinėnas. Į sovietinę armiją išėjo tarnauti Edvardas Bevainis, Juozas Alėjūnas. Tačiau paskelbus, kad tiems, kurie sugrįš iš miško savo valia bus dovanota. Aukų beveik buvo išvengta. Buvo tik sudeginta savanorio Antano Cicėno sodyba, o jam pačiam pavyko išvykti į Lenkiją. Povilas Žižmaras buvo nušautas miškinį neva už tai, kad jis nušovė Paringio kunigą Zarembą. 1945 - 1948 metais iš Kiniūnų kaimo gyventojų nė vienas nebuvo deportuotas.

Kolektyvizacija Kiniūnų kaime prasidėjo 1951 metais. Visiems Kiniūnų gyventojams buvo liepta susirinkti pas Bievainį į mokyklą. Susirinkusiems buvo liepta rašyti pareiškimus į kolūkį. Tie, kurie pasirašydavo pareiškimą, iškart buvo išleidžiami namo, o tuos, kurie nepasirašė, laikė per naktį tol, kol jie galų gale pasirašė, kad būtų priimami į kolūkį. Surinkus iš gyventojų pareiškimus, buvo paskelbtas susirinkimas, kurio metu ir buvo sukurtas kolūkis, kurį Kiniūnų kaimo gyventojas Martynas Gaidelis pasiūlė pavadinti "Raudonu partizanų". Janina Laurynėnienė pasakoja, kad M. Gaideliui šį vardą liepė pasiūlyti šalia jo sėdėjęs agitatorius, kurio pavardės ji neprisimena. Kolūkio teritorija apėmė ne tik Kiniūnų kaimo teritoriją, bet ir Paringio, Žilėniškės, Šakaraiščio, Patšakariškės, Pimpiskės, Sliesoriškės, Jurkiškės, Urvelių, Kazakavo, Jociūnų kaimus.

Kadangi palyginti su aplinkiniais kaimais Kiniūnai buvo didžiausias kaimas, todėl jis visą laiką buvo kaip ir šioje apylinkėje centrinė gyvenvietė. Čia buvo ir mokykla, ir biblioteka, ir kolūkio kontora. Čia vykdavo visi kultūriniai renginiai. Aplinkinių kaimų - Pempiskės, Jocūnų, Vosiliškės, Sliesoriškės, Žilėniškės, Urvelių, Kazakavo - vaikai lankė šio kaimo mokyklą.

Pirmu kolūkio pirmininku buvo išrinktas Kiniūnų kaimo gyventojas Juozas Mačkinis, tačiau jis pirmininkavo labai trumpą laiką. Jį pakeitė karo laikų leitenantas Kasokas, o J. Mačkinis perėjo dirbti apylinkės sekretoriumi. Pavaduotojai buvo renkami iš vietinių žmonių, brigadininkai - taip pat. Visų pirma buvo suvisuomeninta arkliai, inventorių, svirnai, klojimai, taip pat buvo privaloma duoti atitinkamą sėklų kiekį. Arkliai buvo laikomi Kondratavčiaus Kazimiero, Paulavičiaus Felikso tvartuose. Suplėšius svirnus, prie Žižmaro Justino buvo pastatyti dideli pagal tą laiką sandėliai. Apie pirmuosius darbo metų rezultatus nieko negalima pasakyti. Arkliai, pripratę pas ūkininkus gauti geresnį kąsnelį negu karvės, masiškai krito. Visi lauko darbai buvo atliekami rankomis. Javus šienaudavo dalgiais, o moterys imdavo ir rišdavo pėdus. Kuliama buvo iš kaimiečių konfiskuotomis kuliamosiomis. Nežiūrint gana griežtos apsaugos, grūdai buvo vagiami. Atvažiavusius atstovus iš rajono dažniausia nugirdydavo, o

patys pasidalydavo beveik visus grūdus. Nežiūrint to, kad pastoviai keitėsi pirmininkai, kolūkio rezultatai negerėjo. "Raudonajame partizane" pirmininkavo Laurinėnas Antanas (vietinis). Atsiųsti iš rajono Jankus, Daktaraitis, Kklimas. Tačiau matant, kad pirmininkų kaita rezultatų neduoda, nutarta šį kolūkį išardyti ir jį prijungti prie tuo laiku stiprių Černiachovskio, "Tarybinio artojo" ir "Pergalės" kolūkių. Tuo būdu

1962 metais Kiniūnų kaimo gyventojai tapo trijų skirtingų kolūkių kolūkiečiais. Arčiau Urvelių kaimo esantys žmonės priklausė "Černiachovskio" kolūkiui, link Sliesoriškės esanti kaimo dalis priklausė "Pergalės" kolūkiui ir link Kazakavo kaimo priklausanti kaimo dalis įėjo į "Tarybinio artojo" kolūkio teritoriją. Panaikinus kolūkio centrą Kiniūnuose, vienu metu apmiė ir visas kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Likusi Kiniūnų pradinė mokykla gyvavo tik iki 1966 metų.

Kaip minėjau, ryšium su melioracijos darbais Kiniūnuose išnyko vienkiemiai, o tuo pačiu ir automatiškai sumažėjo jo gyventojai. Per pastaruosius 15 metų tik į tuo laiku tuščias Žižmaro Albino ir Šiaudinienės Monikos sodybas iš Triburčių ir Savickų kaimų atsikėlė po šeimą. Pastaroji Savickienei priklausiusi sodyba dabartiniu metu tuščia, nes prieš tris mėnesius mirė šio namo savininkė. Dabartinis Kiniūnų kaimas tykus, nes jame jau visi pensijinio amžiaus gyventojai. Nėra jokių kultūrinių įstaigų. Du kartus per savaitę atvažiuoja autoparduotuvė, šalia kaimo esančiu keliu Ignalina - Mielagėnai du kartus pravažiuoja autobusai. Kiniūnai, galima sakyti, priklauso išnykstančių kaimų grupei.

Materialinė kultūra. Žemdirbystė. Žemės ūkio kultūros. Papročiai

XX amžiaus pradžioje Kiniūnų kaime jau nebuvo nadojamos žagrės, arklai. Buvo naudojami mediniai plūgai su geležiniais noragais. Dirvų purenimui iš pradžių naudota medinės pintinės akėčios. Apie antrąjį dešimtmetį medinės akėčios su geležiniais akėtvirbaliais (jos pamažu išstūmė medines pintines akėčias). Kiniūnų kaime dar pas daug ką ir dabar naudojamos šios konstrukcijos akėčios. Pv.: E. Bevainis, B. Laurinėnas mano, kad šios akėčios yra žymiai geresnės, negu geležinės. Žemės purenimui buvo naudojami ir geležiniai kultivatoriai. Jie buvo penkiaplunksniai ir septyniaplunksniai. Geresni ūkininkai naudojo didesnius kultivatorius. Metalinės akėčios paplito jau susikūrus kolūkiams, šeštojo dešimtmečio pabaigoje.

Kaime arti pradėdavo jau nuo birželio mėnesio. Jei laukas paliktas juoduojų pūdymu, birželio mėnesį jį suaria, paakėja, ir palieka iki rugpjūčio.

Rugpjūčio mėnesį jį vėl ataria, suakėja ir jau galima sėti žieminius. Vasarinėms kultūroms dirvas stengdavosi suarti žiemai, nes vasariniams suarus iš rudens, pavasarį dažniausiai ne atardavo, o sukultivuodavo, suakėdavo ir sėdavo grūdus. Priklausomai nuo to, kiek ūkininkas turi arklių, ardavo vienu arba dviem arkliais (jie būdavo sukinkomi į porą). Talkų ariant vidutiniai ūkininkai neorganizuodavo. Kiekvienas suardavo jam priklausantį sklypą.

Priklausomai nuo to, kokius javus sėdavo, buvo sėjama rudenį ir pavasarį. Rudenį, rugsėjo viduryje, buvo stengiamasi pasėti rugius, kviečius, kad iki šalčio jie galėtų išsiknyti. Sėjai buvo naudojamos karnų ir šiaudų pintinės, kurios su juosta buvo pakabinamos ant pečių. Geras gaspadorius buvo tas, kuris mokėdavo sėti iš abiejų rankų. Toks Kiniūnų kaime buvo Kandratavičius Kazys.

Be javų buvo sėjami linai. Jie tiekė žaliavą, t. y. linų šiaudelius, iš kurių buvo verpiama ir audžiamas audeklas. Sėmenys buvo naudojami maistui, o sėmenų atliekos - gyvulių šėrimui. Linai buvo sėjami į purią, labai gerai įdirbtą dirvoną. Pasėjus buvo priakėjama lengvomis akėtėlėmis. Sėjama maždaug buvo tada, kai pražysdavo šermukšnis. Rugpjūčio mėnesį linai buvo raunami, sustatomi ir džiovinami. Išdžiovinus jie iškuliami, o šiaudeliai paklojami atsiklojėjimui. Priklausomai nuo oro sąlygų, jei oras drėgnas, taip pakloti linai gulėdavo 3 savaites, jei sausas - 4 savaites. Po to paimami pavyzdžiai - ar jau galima kulti linus. Tam paimam sauja linų šiaudelių, jie išdžiovinami, ir jei pluoštas gerai skiriasi nuo medienos, linai minami, surišami į didesnius kūlius ir vežami į klojimus. Esant laisvesniam laikui, apie spalio mėnesį, linai minami. Kiniūnų kaime buvo dvi didelės pirtys, kuriose dažniausiai mindavo linus - tai Kondratavičiaus Kazio ir Gaidelio Mykolo. Šiose pirtyse buvo išminami viso kaimo linai.

Į pirtis sudedami linų šiaudeliai. Pirtis pakūrenama iš vakaro ir dar perkuriama anksti ryte. Minama buvo talkomis. Pirties prieangyje stovėdavo 4 - 5 mintuvai. Išmintus linus duodavo kitoms moterims, kurios su geležiniais šepėčiais išsukuodavo didesnę spalį kiekį. Linus susukdavo į vadinamąsias grįžteles ir palikdavo. Toliau šeimininkė juos tvarkydavo kaip norėdavo. Atskirdavo labai gražius linus nuo pakulų. Iš linų ausdavo drobes, o iš pakulų maišus. Atliekamus vežė į Adutiškį parduoti.

Kaimo žmogus negalėdavo pailsėti net ir nuėmęs derlių. Dažniausiai žieminiai rugiai, kviečiai buvo pjaunami pjautuvais, nes buvo reikalingi šiaudų kūliai stogams dengti. Vasariniai javai buvo pjaunami dalgiais. Kad javai geriau gultų į pradalgę, prie dalgių buvo tvirtinami lankeliai. Po to moterys tuos javus pakeldavo, suriūdavo į pėdus, o vakare sustatydavo į gubas po 10 pėdų. Javai buvo skaičiuojami kapomis (kapa - 60 pėdų). Dalgis buvo pagrindinis derliaus nuėmimo įrankis maždaug iki 1960 metų. Nuo 1960 metų atsirado arklinės kertamosios, arkliniai grėbliai.

Javus vyrai dažniausiai pjaudavo dalgiais,
o moterys rinkdavo ir rišdavo pėdus

Iki kolūkių sukūrimo stambesni ūkininkai K. Kandratavičius, M. Cicėnas, A. Žižmaras organizuodavo talkas. Pradėjus pjauti buvo nupjaunama sauja javų ir įteikiama šeimininkams. Šeimininkas tą saują javų laiko prie stalo kampe tarp šventų paveikslų, o pasibaigus javapjūtei šeimininkams buvo nupinamas pabaigtuvių vainikas. Visus talkininkus šeimininkas sukviečia, vaišina sūriu, sviestu, jei turi - medumi, gira. Po to visi dainuoja, šoka.

XX a. pradžioje javai kaime buvo kuliami spragilais. Anksti ryte atsikelia šeimyna ir eina kulti. Dažniausiai kulia dvi poros: vieni iš vienos pusės, kiti - iš kitos. Buvo pasirenkamos poros, kad pataikytų į ritmą, nes kitaip labai sunku kulti. Jau apie 1930 metus kaime atsiranda arklinės kuliamosios. Jas sudaro kuliamoji ir privodas. Jį sukdamo du arkliai, o jis per pavarą sukdamo kuliamąją. Dažniausiai pėdus į kuliamąją paduodavo kuliamosios šeimininkas. Kiniūnuose dažniausiai kuldavo K. Kandratavičius. Prie kuliamosios stovi viena moteris, kuri grėbliu atgrėbsto šiaudus nuo nuo grūdų. Toliau dvi moterys medinėm dvišakėm tuos šiaudus iškrečia ir paduoda toliau, kad galėtų jau iškultus šiaudus sukrauti į šalines. Viską darydavo talkomis, nes čia reikėdavo mažiausiai 10 žmonių. Iškūlus pas vieną šeimininką, važiuodavo pas kitą. Kuliamosios šeimininkui talkindavo beveik visas kaimas.

Kuliamoji su vidaus degimo varikliu (Donbas) Kiniūnuose atsirado apie 1955 metus, kolūkyje. Kuliamąją dirbo Kazakavo kaimo gyventojas Pranas Gaidelis, o 1960 metais pirmu kombainu dirbo Valentas Rimšelis iš Pimpiškės. Derlių nuimdavo ir kitus žemės darbus nuo XIX a. pabaigos iki pirmojo pasaulinio karo ir vėliau, iki 1920 metų, atlikdavo vien tik rankomis. Apie 1920 - 1930 metus jau atsirado mechaninės derliaus dorojimo mašinos, sukamos arklių, o nuo XX a. vidurio, t. y. nuo 1950 metų, jau mašinos su vidaus degimo varikliais.

Kiniūnų kaimo gyventojai, kaip ir visi to meto valstiečiai, pagrindiniu gyvuliu laikė arklių, nes nuo jo priklausė visas jų ūkis.

Ir dabar ūkininkas E. Bevainis didžiuojasi savo gražiu arkliu

Jei krito neturtingo žmogaus arklys, jo ūkis, galima sakyti, jau žlugo. Todėl arkliui buvo duodamas geriausias šienas, jis gaudavo ir grūdų saują. Antra, geras arklys, o ypač eržilas, parodydavo, kad ūkininkas yra pasiturintis. Į bažnyčią, į turgų važiuodavo gražiausiais arkliais. Pvz.: K. Kondratavičius laikė du darbinius arklius, veislinę kumelę ir eržilą. Tai rodė, kad jis yta pasiturintis ūkininkas. Turtingesni laikė po 3 - 5 karves, o tie, kurie turėjo po 1 - 2 ha žemės, vos gebėjo išsilaikyti vieną karvę. Beveik kiekviename ūkyje buvo viena ar dvi avys su prieaugliu, nes vilna buvo naudojama milų gamybai, veltinių vėlimui. Rudenį avis pjaudavo, nes kiaules pjauti anksti, o kai daug darbų, mėsa šeimynai buvo reikalinga. Iš paukščių dažniausiai buvo laikomos vištos (kiekviename kieme), kalakutai. Kur būdavo merginų, ten augindavo antis, žąsis, kurių plunksnos buvo naudojamos pagalvėms bei pūkinėms antklodėms (perynomams) siūti.

Kiniūnų kaime bičių turėjo A. Žižmaras bei Juozas Alejūnas. Dažniausiai medų naudojo savo reikmėms ir tik labai medingais metais parduodavo. Moterys, sužinojusios, kad kas nors stipriai peršąla, būtinai atneša medaus. Iškopinėjus

medų duodavo ir greta gyvenančiam kaimynui, nes buvo sakoma, kad tada geriau vesis bitės. Bitės buvo laikomos tokiuose pat aviliuose, kaip ir dabar.

Kadangi nei Kiniūnų kaime, nei aplinkui ežerų nei upių nėra, tai visa žvejyba buvo, kai kaimo vaikai kūdrose su bulviniais krepšiais gaudydavo karosus, kurių tikrai buvo daug. Ypač vaikai sukdavosi apie F. Paulavičiaus ir K. Kandravičiaus kūdras, kurios buvo gana gilios ir ten žuvims augti buvo geresnės sąlygos.

Sodybą Kiniūnų kaime dažniausiai sudarė gyvenamasis namas, tvartas, klojimas, daržinė, klėtis ir pirtis. Jei šeimininkas šiuos pastatus turėjo, buvo laikomas neblogu gaspadoriumi. Visus šiuos pastatus turėjo Feliksas Paulavičius, Albinas Žižmaras, Boleslovas Laurynėnas, Motiejus Cicėnas ir kiti. Namus sudarė gyvenama patalpa, po to koridorius, vadinamas priemene ir antra namo pusė, padalinta pusiau. Vienoje įrengta kamara, o kitoje pusėje pirkaitė (laikyti bulvėms, daržovėms). Dažniausiai čia stovėdavo ir garnos. Prie tvartų dar buvo pristatomos ir daržinės. Vienoje pusėje gyvuliai, kitoje - šienas. Bet, pavyzdžiui, pas F. Paulavičių ir K. Kandravičių vienoje tvarto pusėje buvo laikomi galvijai, o kitoje arkliai. Kluonai buvo pastatyti iš medinių rąstų, o kaip pas K. Kandravičių, kuris turėjo du klojimus, vienas buvo tik apkaltas lentomis. Pirčių kaime buvo mažai. Dažniausiai kaimo gyventojai ėjo į J. Gaidelio ir K. Kandravičiaus pirtis. Pirmiausia pirtyse išsiprausdavo vyrai, o po to eidavo moterys su vaikais, nežiūrint to, kad berniukams jau būdavo 5 - 7 metai. Pirmiausia mamos išprausdavo vaikus (juos pasiimdavo atėję tėvai), o mamos prausdavosi toliau. Moterys labai mėgdavo vanotis, ypač ką tik surištomis vantomis. Išsipraususios, išsivanojusios moterys neskubėdavo eiti namo, pasėdėdavo, pasišnekėdavo. Prausiamasi buvo vėlai, kai būdavo apsiruošta, todėl skubėti nebuvo kur.

Beveik prie kiekvieno namo buvo darželiai. Jie buvo aptverti tuineliais, t. y. maždaug 1.5 cm skersmens storumo lazdelėmis, kurios buvo perkišamos per dvi tvoras, todėl gana gražiai atrodė ir buvo patogus toks pynimas - per jį neperlisdavo vištos. Darželiuose, o ypač ten, kur buvo merginų, augdavo daugybė įvairių tiek vasarinių, tiek žieminių gėlių. Daugiausia buvo auginama žieminių ir vasarinių jurginų, gostautų, piliarožių, flioksų, mėtų, lelijų, bijūnų, narstučių, narcizų, diemedžių, gvazdikų, žirnelių, saulučių, ir, aišku, kiekvienam darželyje buvo nors vienas krūmelis rūtų. Pagal darželio tvarkingumą sprendavo apie merginos tvarkingumą.

Kiniūnų kaimo trobose atskirų virtuvių nebūdavo. Įėjus pro duris, kairėje pusėje dažniausiai būdavo rusiška krosnis. Toliau palei sienas stovėdavo suolai, o prie jų stalas. Nuo durų dešinėje pusėje stovėjo gražiai paklota lova su daugybe didelių ir mažų pagalvių. Tarp langų stovėjo spinta (ji iki 1935 metų buvo retas baldas), arba kraičio skrynja, uždengta megzta ar austa staltiesėle. Ant sienos rankšluostynėje kabodavo rankšluostis. Palei krosnį, lygiagrečiai jos pločiui, buvo atitverčiama medinė siena arba uždengiama austa medžiaga. Užtvarta

kambario dalis buvo vadinama užpečkiu. Tenai dažniausiai ir buvo sustatytos lovos. Lovų čiužiniai buvo austos storos medžiagos, prikimšti šiaudų arba iš šiaudų supjauto akselio. Paklodės buvo lininės, o antklodės namie siūtos iš drobės. Pagalvės čia buvo plunksninės, jau vištinių plunksnų. Geriausios pūkinės puošdavo prie durų paklotą lovą. Esant daugiau šeimos narių, miegojimui naudojo gultus. Jie buvo vienaukščiai arba dviaukščiai. Gultai - tai paprastos plačios lentynos. Jose buvo tokia pat patalynė kaip ir lovose. Žiemą vaikai kai kur miegodavo ant rusškos krosnies. Kadangi šeimos buvo didelės, darbų daug, svarai buvo skiriamas ne pats didžiausias dėmesys. Beveik visuose namuose tarp krosnies matydavosi plyšių, lovose tarp lentų galėjai pastebėti ir blakių. Ką tik įėjus į kambarį, kojas apipuldavo blusos. Vaikų ir suaugusiųjų galvose bei drabužiuose būdavo utėlių. Kiek įmanoma buvo kovojama su parazitais. Blakės buvo plikinos verdančiu vandeniu, deginamos prikišus spingsulę prie jų lizdų. Blusos, utėlės buvo naikinamos antklodės, rūbus nešant į pirtį ir stipriai garinant. Nuo to parazitų sumažėdavo, bet visų tokiu būdu nesunaikindavo. Išplovus grindis, jos buvo išbarstomos ajerų lapais. Jų kvapas atbaidydavo blusas. Utėlėtas galvas plaudavo šarmu, padarytu iš vandens ir pelenų, o taip pat ištepavo žibalu ir kiek palaikius išplaudavo. Žibalas ypač gerai išnaikindavo glindas. Vėliau, apie 1950 metus, buvo naudojami DDT milteliai (kaime vadinamas dustas). Jis jau buvo efektyvesnis, tačiau juo išplovus grindis ar kitus daiktus, buvo tiesiog sunku kvėpuoti, dažnai nuo jo skaudėdavo galvą, pykindavo. Žmonės kartais ir apsinuodydavo, tačiau į tai nekreipdavo dėmesio, svarbu, kad mažiau parazitų.

Trobas iš pradžių apšviesdavo balanomis, o nuo XX amžiaus antrojo dešimtmečio spingsulėmis, žibintais, vėliau žibalinėmis lempomis. Labai didelė prabanga buvo turėti 20 Nr. žibalinę lempą, kuri jau švietė kaip elektros lemputė. Prijungus Kiniūnų kaimą prie "Pergalės" kolūkio, apie 1963 - 1965 metus, buvo elektrifikuotos visos kaimo sodybos.

Dabartiniu metu kaime kambarių apstatymas niekuo nesiskiria nuo miesto. Daugelyje namų yra tie patys baldai, kaip mieste: šaldytuvai, televizoriai, sekcijos, baldų komplektai, sofas - lovos. Kiekviena šeima turi dujinę viryklę.

Namų ūkyje dažnai buvo naudojami savos gamybos namų apyvokos daiktai. Grūdai buvo pilami svirnuose į aruodus. Mėsa buvo sūdoma specialiai tam išskaptuotose medinėse geldose, daržovės buvo sūdomos arba raugiamos medinėse statinaitėse. Pienas laikomas molinėse puodynėse. Tik XX a. ketvirtame dešimtmetyje atsirado geležiniai kibirėliai su kraneliais ir langeliukais (kaime vadinamosios blėkelės). Į juos pilamas pienas, laikomas šaltai ir taip atskiriama grietinė. Į stalą maistas buvo paduodamas mediniuose dubenėliuose, maistas verdamas katiluose. Tik apie 1935 metus pravažiuojantys žydai pradėjo vežioti geležinius šaukštus bei kitus stalo įrankius. O anksčiau buvo valgoma mediniais šaukštais. Namų apyvokos daiktus laikydavo tam skirtose lentynose arba spintutėse. Molinės puodynės buvo užmaunamos ant tvorų, kuriomis buvo aptverti darželiai. Gyras dažniausiai laikydavo pirkaitėse.

Iki 1930 metų tiek vyrai, tiek moterys namuose bei išeigai naudojo namie austos medžiagos drabužius. Moterys dažnai dėvėdavo sijonus ir palaidinukes. Žiemai jos ausdavo iš storesnės medžiagos, vasarai - iš plonesnės. Labai populiarius buvo "margutis", t. y. langeliais išaustas audinys. Išeigai jis buvo audžiamas iš plonų vilnos ar lino siūlų.

Namuose nešiodavo iš prastesnių siūlų, dažniausiai lininių, išaustus drabužius. Vyrai irgi dėvėjo drabužius, austus namuose. Vasarą - drobinius marškinius ir kelnės, žiemą - iš vilnos suveltus Milo drabužius. Išeigai jie buvo plonesni ir dailesni, o kasdieniai - šiurkštesni. Vyrai nešiojo į batus sumautas kelnės ("gelife") ir, kaip kiniūniškiai vadina, Stalino stiliaus švarkus, užsegamus iki kaklo. Į turgus važiuodavo iš Milo pasiūtomis sėmėgomis, kurias vilkėjo ir vyrai, ir moterys. Drabužiams medžiagos žiemą ausdavo moterys, o siūdavo kaime esantys siuvėjai ir siuvėjos. Plačiau nešioti pirktus drabužius pradėta maždaug prieš 60 metų. Tai būdavo perkelio suknutės, paprastos, kaip kaime vadina "čiorтова коży", medvilninis audinys, iš vienos pusės pašiltintas. Iš jo siūdavo vyrams marškinius, švarkus. Pirktų medžiagų buvo ir anksčiau, tačiau kaimo žmogui buvo neįkandamos jų kainos, o be to jos buvo ne tokios stiprios ir šiltos, kaip naminės. Vaikai iki 6 - 7 metų, ir berniukai, ir mergaitės, nešiojo ilgus iki pusės blauzdų baltinukus, panašius į dabartinius naktinius baltinius. Vėliau, kai paaugdavo iki piemens amžiaus, berniukams siūdavo kelnutes, vasarą - iki kelių su juostutėmis, permestom per pečius, žiemą - ilgas.

Avalynę avėjo irgi namų gamybos. Populiariausi buvo medpadžiai. Jų padai mediniai, o viršus iš kokios nors odos. Jais ir namuose vaikščiojo, šoko šokiuose, ir eidavo į bažnyčią. Vaikams vąšeliais buvo numezgamos šlepetytės iš lininių siūlų (jas vadindavo "kaduškomis"). Su jomis vaikai lakstydavo kambariuose, dažnai sausu metu vaikščiodavo ir lauke. Pirktą avalynę buvo didelė prabanga. Jei įsigydavo tokią avalynę, tai ją avėdami eidavo tik į bažnyčią ir tai, eidami nešdavosi susirišę skarytėje. Netoli bažnyčios upelyje nusiprausdavo kojas, apsiaudavo, o po mišių nusiaudavo ir basi eidavo namo. Pirkti avalynę pradėta maždaug apie 1930 - 1935 metus.

Kadangi vienoje troboje gyveno ir tėvai, ir vedę sūnūs, tai dažnai kildavo problemų dėl šeiminkavimo. Dažniausiai namuose šeiminkaudavo, jei būdavo stipri, anyta, o jei ji silpnos sveikatos, tai vyriausio sūnaus žmona, o anyta tada prižiūrėdavo jos vaikus. Dukras dažnai palepindavo, todėl jos beveik niekada nešeiminkaudavo. Turtingesnieji turėdavo samdinių, kurie atlikdavo šeiminkės darbą, tačiau tokių Kiniūnuose nebuvo. Ryte visada būdavo kūrenama rusiška krosnis, joje ruošiamas valgis ir visą dieną ten laikomas neatšaldavo. Vakarienę, jei buvo verdama, virdavo ant trikojo, kurį pastatydavo ant pripečkio.

Duona kepama buvo irgi rusiškose krosnyse. Iš vakaro specialioje duonkepėje buvo užmaišoma duona. Ji per naktį rūgdavo. Jei per naktį užrūgdavo, anksti ryte ją minkydavo. Užminkius palikdavo 4 - 6 valandoms, kad pakiltų, o paskui ją kėpdavo. Dažniausia dar rudenį šeiminkės prisirinkdavo

klevo lapų, juos suverdavo ant siūlo ir kepant duoną ant jų dėdavo tešlą. Vasarą duona buvo kepama ant ajerų. Duonai krosnies vidus buvo švariai iššluojamas ir liže pašaudavo kepalą į krosnį. Visada ant pirmo kepalio padarydavo kryžiaus ženklą, o visus kepalus pašovus į krosnį, ją peržegnodavo. Vaikų džiaugsmui buvo kepami maži duonos kepalaiukai, įdedant į vidų kiaušinių. Vaikams tai būdavo nepaprastas skanėstas. Daugiau duonos kepalų kepdavo prieš talkas, šventes, o šiaip iškart kepdavo 2 - 3 kepalus.

Šeimininkės, kepant duoną, draudė keiktis, o ypač minėti velnio vardą, neva jis pašauktas įlenda į duonos kepalą. Baigus kepti, ližė buvo iškart išnešama iš kambario, nes jei ilgai stovės kambaryje, tai ilgai reikės laukti piršlių.

Pyragus kepdavo per metus 3 - 4 kartus. Tai metinėms šventėms. Pyragų tešla būdavo sudedama į sumuštus molinius puodus, keptuves. Iš kitų miltinių gaminių dažniau irgi metinėms šventėms, buvo kepami sausainiai.

Mėsa iki pokario laikotarpio beveik niekur nebuvo rūkoma. Ji buvo susūdoma specialiose geldose ir druskoje laikoma, kol suvalgoma. Dešros buvo pakabinamos specialiuose krepšiuose su dangčiais pastogėje, kur jos apdžiūdavo ir nepelydavo.

Skilandžių kaime nedarydavo. Taukus dažnai dar šiltus susūdydavo ir susukdavo padarydami gumulą, panašų į kepalą duonos. Suaušus jis susmegdavo, būdavo pjaunamas riekutėmis ir naudojamas maistui.

Pienas buvo laikas molinėse puodynėse, kol nebuvo specialių kibirėlių, grietinė buvo nugriebiama šaukštu nuo viršaus ir gaminamas sviestas, o pienas valgomas surūgęs, arba daromi sūriai ir varškės.

Iš daržovių daugiausia buvo auginami kopūstai, burokėliai, morkos, rečiau agurkai. Kopūstus raugdavo medinėse statinėse, pridėdant kaip ir dabar kmynų, morkų, druskos, spanguolių uogų, kad būtų geresnė rūgštis, į dugną dėdavo naminės duonos riekę. Burokus irgi raugdavo statinėse. Juos nuvalydavo, užpildavo vandeniu ir palikdavo žiemai. Į apačią pridėdavo burokų lapų, kurie irgi užrūgdavo ir buvo naudojami sriuboms virti, šaltibarščiams gaminti. Grybus dažnai sūdydavo medinėse statinaitėse. Visos daržovės buvo laikomos pirkaitėse, kad žiemą nesusaltų.

Šeima paprastai valgydavo 3 kartus per dieną. Ryte dažnai kepdavo blynus iš žirnių, pupinių miltų, o pokario metais pradėta kepti bulvinius ir kvietinius blynus. Retkarčiais ryte dar darydavo bulvinę košę "cilcienę", kurią valgydavo su rūgusiu pienu, o advento, gavėnios metu su kopūstais, apipiltais sėmenų aliejumi. Blynus dažnai irgi valgė su aliejuje paspirgintais svogūnais. Pietums buvo verdamos sriubos. Viena iš populiariausių - raugintų kopūstų, burokų, įdedant gabaliuką mėsos. Vakare virdavo bulves arba kokias nors košes iš kvietinių ar miežinių miltų. Vaikus motinos dažniausiai maitindavo krūtimis iki 1 - 1.5 metų. Kad vaikas neverktų, vietoj dabartinio čiulptuko buvo duodamas "čiulmikas" - tai duona, sumaigyta su cukrumi ir įvyniota į medžiagos gabaliuką. Duodavo vaikui ir

karvės pieno, iškepdavo omletą, o nuo 1.5 metų vaikas valgydavo tą, ką ir suaugusieji.

Talkininkus buvo stengiamasi pamaitinti kuo skaniau, nes dar ir nuo maisto priklausė kokio dydžio talka bus kitą kartą. Niekam nebuvo paslaptis, jog neturtingesni dažnai eidavo į talkas tam, kad gautų gerai pavalgyti. Talkininkams paprastai buvo verdama riebi kopūstų sriuba, mėsa, "grucė", kepamas bulvių plokštainis ("kugelis"), duodama sūrio ir sviesto. Pasninkų metu valgoma trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais, net be pieno, nekalbant apie mėsą. Pagrindinis valgis buvo kruopos, aliejus, rauginti kopūštai, virtos pupos, darydavo maltinius, raugė raugienę. Per Kūčias buvo stengiamasi, kad ant stalo būtų 12 valgių. Visada virdavo avižinį ir spanguolių kisielių, pupas, atsirasdavo silkės ir žuvies gabaliukas, kopūštai su aliejumi, kūčiukai, kuriuos kaime vadino kleckeliais. Būdavo iškepta ir sausainių, obuolių bei kitų nemėsiškų valgių. Visada kūčių stalas būdavo ypatingai padengiamas. Tėvas atnešdavo glėbį šieno, paskleisdavo jį ant stalo, o motina stalą užtiesdavo balta staltiese. Tuomet dėdavo valgius. Jų paprastai būdavo 12. Pavalgius stalas nenurenkamas, likęs maistas paliekamas vėlėms pasisotinti, o ant stalo buvęs šienas išdalijamas ryte galvijams.

Kalėdom ir Velykom buvo kepami pyragai, verdama šaltiena, mėsa, kepami vėdarai, daroma gira. Pagrindinis Užgavėnių valgis buvo blynai, jų kepdavo daug ir įvairių: su varške, uogom, grybais, mėsa. Tiek kad užtektų savo šeimai ir galima būtų kitą pavaišinti. Buvo valgomi mėsiški, pieniški valgiai, valgydavo net iki 12 kartų per dieną. Žiemą valgiai daugiau buvo mėsiški, vasarą - pieniški.

Kiniūnuose, kaip ir kituose kaimuose, buvo gerų meistrų. Geri kalviai buvo Cicėnas Krištapas, Cicėnas Julius, krosnis darė Bievainis Mykolas, dailidėmis dirbo Trapikas ir Mačkinis Juozapas, Rudokas Alfonsas. Moterims siuvo Gaidelienė Uršulė Galubickienė Izabelė, Gaidelienė Paulina, Vyrams - Jarmuška Alfonsas, Cicėnas Julius. Batus siuvo Mačkinis Antanas. Šių darbčių žmonių paslaugomis naudojosi ne tik Kiniūnų, bet ir aplinkinių kaimų gyventojai.

Vasarą ūkyje pagrindinė transporto priemonė buvo ratai, žiemą - rogės. Išėigai vasarą buvo ratai su gražesniais koreliais, padažytais, žiemą - važeliai. Arkliai kinkomi buvo tik su lankais. Pasiturintys ūkininkai, tokie kaip Žižmarai, Cicėnai, turėjo pavalkus su gražiais blizgančiais apkaustais. Kadangi anksčiau nebuvo meteorologų, tai orus spėdavo patys žmonės. Buvo sakoma; jei kregždės skraido pažeme, bus lietaus, jei rasos nėra - irgi bus lietaus, jei dūmai iš kamino krenta žemyn, bus apsiniaukęs oras, jei aukštyr - bus giedra. Jei varnos tupi aukštai medžių viršūnėse, atsisukę į vėją - lauk šalčio. Jei reumatas suka kaulus - lauk oro pasikeitimo, jei vištos vaikšto lietui lyjant, dar negreit lietus baigsis. Jei saulė leidžiasi į debesį, irgi bus apsiniaukę, lietingi orai. Jei saulei nusileidus dangus raudonas, bus vėjuota. Žmonės tuo tikėjo ir dažniausiai jų spėjimai pasitvirtindavo.

Iki artimiausio gydytojo (Daugėliškyje) buvo apie 10 km, todėl pirma pagalba buvo suteikiama naudojantis liaudies medicinos patarimais. Jei skauda

pilvą, reikia gerti pelynų. Nuo temperatūros padeda nasturtų sėklos, liepžiedžių, čiobrelų arbatos, nudegus odą pridėti sėmenų aliejaus kompresus, sutarkuotos bulvės. Apšalus rankas, jas trinti sniegu, laikyti šaltame vandenyje. Sumušus, dėti šaltus kompresus, o esant ištinimams, lūžus kaulams, dėti ant vietos susmulkinto kaulenio ir riebalų. Gydant anginą reikia valgyti česnakus. Nuo kirminų reikia užlašinti ant cukraus terpentino, žibalo, taip pat valgyti česnako. Esant slogai, į nosį lašinti sutarkuoto svogūno sulčių, alijošiaus sulčių. Skaudant akis, sergant jų uždegimu, dėti rūgpienio, išrūgų kompresus. Nemažas kiekis šių liaudies medicinos patarimų panaudojami ir dabar bei duoda teigiamą efektą.

Kaimynas kaimynui padėdavo ne tik ūkio darbuose, bet ir bėdose, dalindavosi vienas kito džiaugsmu.

Dvasinės kultūros apraiškos. Kalendoriniai papročiai žiemos periodu

Adventas - tai 7 savaitės prieš Kalėdas. Šiuo metu moterys mindavo, braukdavo linu, juos šukuodavo ir verpdavo. Visas kaimas sueidavo paeiliui į vieną pirkią. Čia mergaitės verpdavo. Vyras vydo virves, pančius. Poilsio metu dalydavo kūmo žiedą, mindavo įvairias mįsles. Po advento valgydavo kūčias. Ypač populiarūs tuo metu buvo įvairūs būrimai. Išėjus į lauką, klausai iš kurios pusės šuo sulos, toj pusėj ir tavo kavalierius. Nešdavo malkas, apglėbdavo darželio aptvertas lenteles, jei atnešdavo porinį skaičių malkų, apglėbdavo porinį skaičių statinių, vadinasi tais metais ištekęs. Klausydavo pro langą, ką kalba: jei pirmą žodį pasakė išeik, eik, tai ištekęs, jei pabūk, pasėdėk, tai šie metai dar bus mergavimo. Po lova merginos padarydavo šulinį iš šakalių ir laukdavo, ką susapnuos beateinantį vandens, tas turi būti jos vyras.

Kalėdos prasidėdavo šv. Mišiomis Paringio bažnyčioje ir baigdavosi jaunimo vakarėliais, šokiais. Prieš Tris karalius vakare, kol dar neuždegta šviesa, būtina ant visų pastatų durų užrašytos visų trijų karalių vardų pirmas raides. Tai apsaugos pastatus nuo visokiųjų nelaimių. Per Tris karalius vaikščiodavo persirengę Trys karaliai. Eidavo apie langus, užėję į kambarius, dainuodavo, sveikindavo šeimininkus, linkėdami viso geriausio. Už tai šeimininkai jiems dosniai atsilygindavo.

Per Užgavėnės buvo valgoma 12 kartų. Kad javai geriau augtų, jaunimas, vaikai važinėdavo po kaimus. Arkliai būdavo papuošti žvangučiais, spalvotais popieriais. Ypač netingėdavo Mačkinis Kazys. Jis vaikus visada vežiodavo, nežiūrint geras ar blogas oras. Mačkinis su pilnu vaikų vežimu pasiekdavo net Paringį.

Gavėnia tęsiasi 7 savaites ir 4 dienas. Jos pradžia priklauso nuo mėnulio fazės. Gavėnios metu irgi buvo verpiama, taip pat ilgėjant dienai jau pradedama

austi. Per gavėnią valgydavo dar prasčiau, negu per adventą. Prieš Velykas paskutinis sekmadienis - Verbų sekmadienis. Šią dieną per mišias šventindavo verbas ir atėję iš bažnyčios vienas kitą mušdavo verbomis sakydami: "Ne aš mušu, verba muša, po nedėlios ir Velykos". Per velykas buvo ridenami kiaušiniai, jaunimas supdavosi supynėse, vyrai lošdavo kortomis iš kiaušinių. Vakare viskas baigdavosi vakaruškomis.

Per Jurgines buvo sakoma: Štai ir Jurgis atidarė visų tvartų duris. Tai reiškia, kad jau galima ginti į lauką gyvulius. Per sekmines ypač ramu buvo piemenims. Jie vainikuodavo karves, už tai iš gaspadinių gaudavo dovanų sūrio, kiaušinių. Merginos per Sekmines iškaišo seklyčias beržų šakomis. Prasideda gegužinės, vakaruškos, kurios vykdavo berželiais apkaišytose aikštelėse. Jos dažniausiai būdavo aikštelėje prie Cicėno Motiejaus, Paulavičiaus Felikso sodybų. Gegužinės tęsdavosi iki vėlyvo rudens.

Per Jonines karvės buvo vedamos į laukus vėlai, nes vaikščiodavo burtininkės, kurios nužiūrėdavo ir iš karvės išnykdavo pienas. Jaunimas iš vakaro sukurdavo laužus, merginos pasipuošdavo vainikais. Šokiai trukdavo iki vėlyvo ryto. Nežiūrint visų švenčių, vasarą buvo daug dirbama. Iki Žolinės, rugpjūčio 15 d., šienapjūtė būdavo baigta, prasidėdavo rugiapjūtė. Ruošiama žemė žiemkenčiams.

Paskutinė rudens šventė - Vėlinės - tai paskutinės pagarbos mirusiems atidavimo diena. Po mišių Paringio bažnyčioje, pasikinkę arklius, kadangi Juodeliškės ir Paringio kapinės yra toliau, važiuodavo į kapus. Čia degindavo žvakutes, meldavosi.

Reta Kiniūnų kaimo šeima turėjo mažiau nei tris vaikus. Ypač didelė buvo Krištapo ir Marcelės Kandratavičių šeima - 11 vaikų. Vaikams į pasaulį ateiti padėdavo "bobutės" pribuvėjos. Tokių kaime buvo keletas. Dešimtimis savo "anūkus" skaičiavo Trapikienė Adelė, Cicėnienė Uršulė, Kalzanauskienė Izabelė. "Bobutė" ne tik priimdavo vaiką, bet jį ir pirmą nuprausdavo, suvystydavo. Jei tėvas patenkintas gimusio vaiko lytimi, "bobutė" būdavo gausiai apdovanojama. Į geldą, kur buvo praustas vaikas, įmetama pinigų, o išlydint namo duodamas drobės gabalas.

Kūmais buvo prašomi artimiausi giminės, kaimynai. Tėvai pirmiausia žiūrėdavo, kokį vardą vaikas atsinešė gimdamas, jei tėvams patikdavo, tai tas vardas ir likdavo, jei ne, tai išrinkdavo kitą. Kūma naujagimiui turėdavo nupirkti marškinėlius. Juos papuošdavo kaspinais, mergaitei - mėlynu, berniukui - raudonu, nes Marijos drabužiai buvo mėlyni, o Jėzaus - raudoni. Seniau vokelių nebuvo, tai vaiką padėdavo ant paglės. Prieš išvažiuojant į bažnyčią, pagalvę su vaiku dėdavo ant stalo ir visi krikštynų svečiai mažylį apdovanodavo. Grįžusius iš bažnyčios sutikdavo svečiai, kaimo vaikai, kūmai juos vaišindavo saldainiais. Krikštynoms buvo iškepama pyragų, išverdama mėsos, padaroma šaltienos, patroškinama žuvų su bulvėmis, būdavo išgerti ir ko nors stipresnio. Krikštynos būdavusios labai linksmos, daug šokdavo, dainuodavo.

25

Krikštytos baigdavosi vadinamuoju "bobutės" pjovimu, nes svečiai užsinerėdavo paragauti jos kraujo."Bobutė" sodindavo į geldą ir veždavo pjauti, atsinešdavo pjūklą, jau pjaus, bet "bobutė" gudri - visada atsiperka, duoda išgerti ko nors raudono. Tai būdavo raudonai nudažyta naminė, ar koks nors vynas.

Vaikų auklėjimu užsiimdavo tėvai, seneliai, tačiau didelę įtaką tam turėjo ir kunigai. Tėvai vaikus nuo mažumės pratino prie darbo. Septynmečiai namuose ganydavo žąsis, vėliau būdavo piemenimis, pusberniais, bernais, todėl 20-metis jaunuolis ar mergina mokėdavo jau visus darbus, galėdavo kurti savo šeimas.

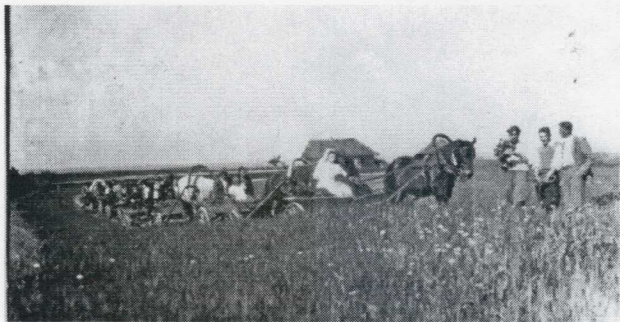
Jaunimas paprastai susipažindavo vakarėliuose, talkose. Tačiau prieš ištekančią visada mergina susilaukdavo piršlių. Prieš tai iš jaunojo pusės siųstas žmogus ateidavo atsiklausti ar galima siųsti piršlius, ir tik jaunosios tėvams sutikus, atvažiuodavo piršliai. Piršlybos dažniausiai vykdavo ketvirtadienio ar šeštadienio vakarais. Piršlys su jaunikiu atvažiuodavo žvangučiais papuoštu arkliu, atsiveždavo degtinės. Įėjęs piršlys paklausdavo, ar čia patekęs, jam esą reikia šieno grėbėjos, bičių sėmėjos. Jei atsako, kad tokia yra, jis pasilieka, padeda ant stalo degtinę, o jaunosios tėvai ar jaunoji pasirūpina užkanda. Jei jaunosios tėvams nepatinka jaunikis, jie iškart pasako ir užmoka už išgertą degtinę. Piršliai išvažiuoja atgal. O jei patinka, piršlys derasi dėl kračio ir sutaria, kada jie atvažiuos "pražvalgosan". Važiuodavo jaunoji, jos tėvai, broliai, o jei jų nebūdavo - artimiausi giminės. Tuomet galutinai susitardavo dėl pasogos ir vestuvių dienos. Po to jaunieji eidavo pas kunigą, kuris 3 sekmadienius iš eilės šaukdavo užsakus. Paskui jau galima buvo šokti ir vestuves. Apsivesdavo ir be užsakų, tačiau reikėdavo gauti leidimą iš djakono. Kiniūnų kaimo žmonėms leidimus išduodavo Adutiškyje buvęs djakonas. Tokiose vestuvėse sakydavo, kad jie vedasi su "indultu".

Bevainio Edvardo ir Genės vestuvės 1949 m. Šiais metais rugpjūčio mėn. jie iškilmingai atšventė auksines vestuves

Vestuvės būdavo švenčiamos ir vienoje, ir kitoje pusėje. Jaunasis atvažiuoja, pasiima jaunąją ir su ja bei palyda važiuoja į bažnyčią. Palydą sudaro svotai iš abiejų pusių, pamergės ir pajauniai. Jaunoji vilkėdavo šviesią suknutę, nuometą, jaunasis - kostiumą. Palyda buvo apsirengusi panašiai kaip ir jaunieji. Merginos - šviesiomis suknutėmis, vyrai - kostiumais. Būdavo, kad mergaitės

vilki tautinius lietuviškus rūbus. Grįžtant iš bažnyčios palydai buvo užtveriamas kelias, daromos "bromos". Visi turėdavo išsipirkti: merginos saldainiais, berniukai gėrimais, jaunoji pyragu, vėliau tortu. Pernakvoję pas jaunąją rytojaus dieną visi važiuoja pas jaunąjį. Prieš išvažiuojant išvežama kraičio skrynja, kurią turi jaunasis su piršliu išsipirkti. Atsisėdusi ant skrynios jaunosios mama su jais derasi. Susiderėjusi leidžia išvežti kraitį. Kraitį veža specialūs kraitvežiai iš jaunosios pusės. Kuo sunkesnė skrynja, tuo jaunoji labiau giriama. Patalynę veža svočia, atskirai surišusi į paklodę. Nuvežę kraitvežiai ir vėl iš jaunikio pusės reikalauja išpirkos. Gavę išpirką, o tai buvo gėrimai, saldainiai, jie kraitį įneša į pirkia ir pastato į nurodytą vietą. Visą laiką vestuvėse groja muzikantai. Tiek vieną, tiek kitą pusę aplanko "čigonai", kurie stengiasi ką nors pavogti ir nuvežti į savo pusę.

Jaunieji ir palyda važiuodavo arkliais

Vestuvės baigiasi piršlio korimu, kurio nepakaria, nes jaunoji jo pagaili ir padovanoja savo austinį rankšluostį. Vestuvėse valgomi panašūs valgiai kaip ir krikštynose: pyragai, šaltiena, žuvys, troškintos su bulvėmis, mėsa.

Išeinantys į armiją jaunuoliai suruošia draugams išleistuvių vakarą su išgėrimu ir šokiais. Ryte jie išlydėdami pinigais apdovanoja išlydintįjį ir palydi jį į nurodytą vietą.

Skaudžiausia amžinai atsisveikinti su artimu žmogumi. Jei žmogus kaime serga, jį nuolat lanko kaimynai, artimieji. Jei merdi, prie jo budi irgi ne tik artimieji. Iš vakaro gana ilgai pasėdi "giesminykės", tos, kurios gieda laidotuvėse, o vėliau lieka vienas kitas kaimynas. Mirštant uždegama žvakė, kalbami poteriai. Vėliau mirusysis prausiamas, rengiamas. Kadangi anksčiau karstus darydavo tik žmogui mirus, jis būdavo pašarvojamas ant vidury kambario pastatytų suolų, apdengtų paklodėmis. Padarius karstą mirusysis perkeliamas į jį. Pagyvenusius žmones rengdavo tamsiais drabužiais: moteris - suknutėmis, vyrus - kostiumais. Mirus jaunai mergaitei, ji laidojama kaip jaunoji su veliumu, rūtų vainikėliu. Toliau gyvenantiems giminaičiams buvo pranešama apie laidotuves, o kaimynai ateidavo nekviesti. Kiekvienas kaimas turėjo savo giesmininkus. Kiniūnų kaime nuolat giedodavo seserys Mačkinytės, Vlada Pakalkienė, Genė Bevainienė ir kitos. Grabus darydavo Juozapas Mačkinis ir Trapikas.

Maistą ruošdavo irgi savo kaimo moterys, dažniausiai 2 - 3 arčiausiai gyvenusios kaimynės. Kapo vieta parenkama atsižvelgiant į velionio pageidavimą arba jei buvo artimas žmogus ir prie jo buvo vietos, jį laidodavo šalimais. Atsisveikinant artimieji bučiuodavo į kojas, rankas, veidą, tolimesnė giminė, kaimynai - į rankas. Paminklų kaime iki 1950 - 1960 -ųjų metų niekas nestatė. Labai buvo pagiriama, jei buvo pastatomas medinis ažuolinis kryžius. Mišias už mirusį laikydavo priklausomai nuo giminių pageidavimo ir materialinių jų galimybių. Laikomos buvo mėnesinės, ketvirtinės, pusės metų ir metinės mišios. Dažniausiai beveik visiems buvo užperkamos metinės mišios.

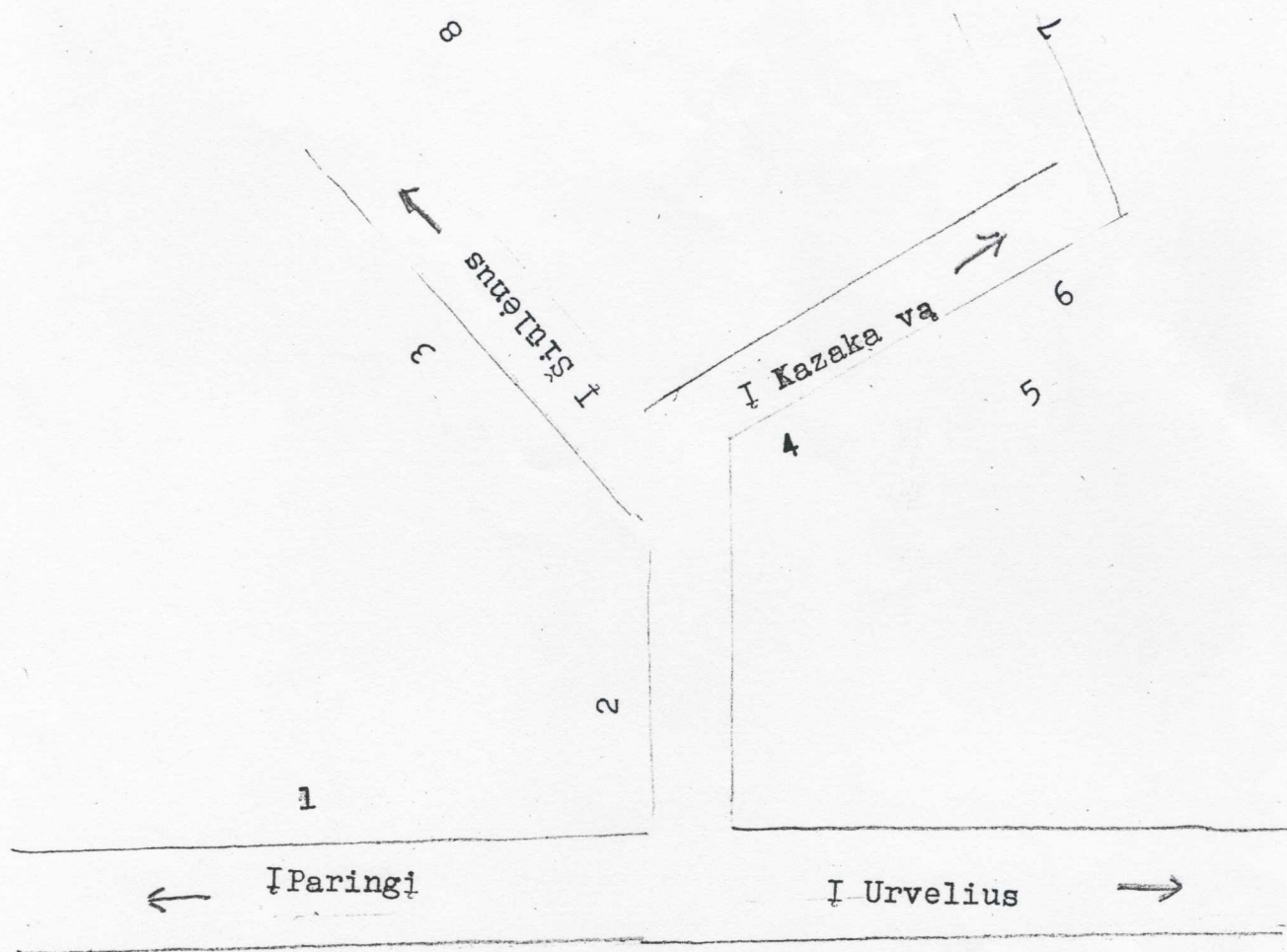
Kitos tikybos, kitų tautybių žmonių kaime negyveno ir negyvena.

Dabartiniu metu Kiniūnuose yra 8 sodybos. 7 iš jų gyvenamos. Vyriausia kaimo gyventoja Žižmaraitė - Kalzanauskienė Elena, gimusi 1904 m. ir visą savo amžių pragyveno Kiniūnų kaime.

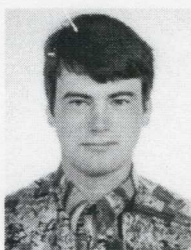

Seniausia kaimo gyventoja Elena Kalzanauskienė,
gim. 1904 m., su savo proanūke Erika

Iš viso dabar kaime gyvena 15 žmonių. Jauniausiam kaimo gyventojui, Šimkui Vytautui, 26 metai.

1. Menčinskas Bernardas
2. Kaukėnas Valentas
3. Bevainis Edvardas
4. Šimkuvienė Bronė
5. Čicėnienė Paulina
6. Čepulis Bronius
7. Laurinėnas Balys
8. Vicėnas Vaclovas

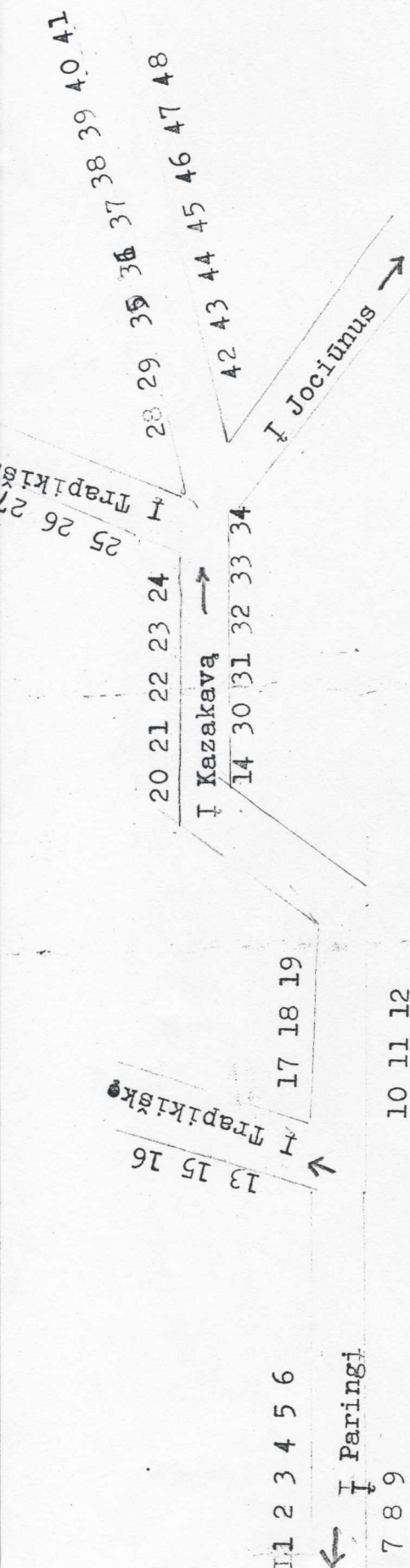
Jauniausias Kiniūnų gyventojas Vytautas Šimkus,
gim. 1958 m.

Dabar beveik visi gyvenantys Kiniūnuose yra atgavę teisę į žemę. Daugiausia žemės turi Bevainis Edvardas - 13 ha, Čepulis Bronius - 10 ha, Cicėnas Vaclovas - 5 ha, Kaukėnas Valentas - 5 ha. Janina ir Boleslovas Laurynėnai dirba 8 ha plote, Cicėnienė Paulina- 3 ha, Šimkuvienė Bronė - 3 ha. Kadangi kaime sodybos išsidėsčiusios atokiai viena nuo kitos, todėl problemų su ganyklomis nėra. Visi galvijus ganosi prie savo namų, o subyrėjus bendrovėms, ištisi kultūrinių pievų ir ganyklų plotai liko nenaudojami. Didžiąją dalį dabartiniu metu dirbamos žemės pas kiniūniškius užima grūdinių kultūrų pasėliai; žieminiai rugiai, kviečiai, vasariniai miežiai ir kviečiai. Ganymui naudojamos dobilienos, kultūrinės ganyklos. Bulvių sodinama tik tiek, kiek reikia maistui ir kiaulių šėrimui. Bulvių pardavimas nėra praktikuojamas.

Ši Kiniūnų kaimo istorija parašyta remiantis Kiniūnų kaimo gyventojų - Elenos Kalzanauskienės, gim. 1904 m., Bevainio Edavro, gim. 1923 m., Paulinos Cicėnienės, gim. 1940 m., Jadvygos Kaukėnienės, gim. 1934 m., Bronės Šimkuvienės, gim. 1932 m., Veronikos Masiulienės, gim. 1931 m., Janinos Laurinėnienės, gim. 1925 m., Boleslovo Laurinėno, gim. 1919 m. ir Stasės Kandratavičienės, gim. 1919 m. - pasakojimais.

Užrašė Šiūlėnų filialo vedėja

M. Bukauskienė

1. Trapikas Mykolas
2. Pakalkienė Veronika
3. Kandravičius Krištapas
4. Paulavičius Feliksas
5. Jarmuška Mykolas
6. Cicėnas Krištapas
7. Pilypas Feliksas
8. Mačkinis Bernardas
9. Cicėnas Antanas
10. Gaidelis Juozas
11. Gaidelis Martynas
12. Laurinėnas Kostas
13. Žižmaras Justinas
14. Kalzanauskas Viktoras
15. Kalzana uskas Vytautas
16. Mačkinis Juozas
17. Šiaudinis Leonas
18. Žižmaras Antanas
19. Šiaudinis Mykolas
20. Žižmaras Povilas
21. Laurinėnas Jonas
22. Kalzanauskas Gabrys
23. Rudokas Alfonsas
24. Mačkinis Krištapas Jono
25. Mačkinis Karolis
26. Mačkinis Krištapas
27. Mačkinis Juozas
28. Mačkinis Balys
29. Žižmaras Krištapas
30. Alėjūnas Gabrys
31. Golubickas Jokymas
32. Golubickas Motiejus
33. Golubickas Kazys
34. Pilypas Juozas
35. Trapikas Juozas
36. Cicėnas Julius
37. Cicėnas Motiejus
38. Mačkinis Kazys
39. Mačkinis Krištapas
40. Gaidelis Petras
41. Laurinėnas Kazys
42. Gaidelis Nikodemas
43. Mačkinis Kazimieras
44. Mačkinis Antanas
45. Mačkinis Adomas
46. Gaidelis Mykolas
47. Beva inis Viktoras
48. Bevainis Jonas

Ģenerālsarba. Pelēka teksti, apstrāde.
jautā labāk. Darījuma apraksts
maiste, receptas; koku veģētiskā
sistēma, koku kaudžu, uzturēti, kop
pus darbi. Tāpat. Sīkākā daļveid
kaimiņi idrijā apstrāde n. perioda
2000 m.

J. S. m.
1. Salīdzināte

1989 1201